

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L	
Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Scriinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUOURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

Din cauze independente de voința noastră, Tabla de materii a Curierului Judiciar pe 1904 nu va putea fi gata și distribuită celor în curent cu plata abonamentelor, de cât după 20 Februarie a. c. Rugăm deci pe abonații a nu da la legat colecțiunile până ce nu vor primi tabla de materii, care va forma un vol. 7—8 coli tipar și va fi un adevărat repertoriu juridic, foarte practic de cercetat.

S U M A R

DESPRE TUTELA MAMEI, de d-l C. Orănescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Trib. Ilfov, s. comercială: *Locol. D. Pavelescu-Sturza cu I. L. Samuel;*

Tribunalul Argeș: *Dragna I. Popescu, apelanta cu o Observație, de d-l I. N. Cezărescu;*

Judecătoria ocolului II Ploești: *H. Kraus cu Ștefan Căpelescu cu o Adnotație, de d-l Ștefan Scriban;*

DESPRE TUTELA MAMEI

Art. 344 C. civ. spune: După moartea unuia din soți, tutela asupra copiilor minori revine de drept soțului rămas în viață. Iar în art. 346 se specifică, mama va putea refusa tutela în termen de patru-zeci de zile de la moartea soțului prin o declarațiune făcută la tribunal (sau la judecătoria) îndeplinind sarcinile de tutore până ce se va numi un altul; și următorul articol 347 ocupându-se de trecerea în a doua căsătorie a mamei, o obligă ca înainte de căsătorie să convoace sfatul de familie, care va hotărî, dacă tutela rămâne tot asupra ei și în lipsa îndeplinirii acestei formalități, sancțiunea e pierderea de drept a tutelei, rămânând răspunzătoare cu soțul de urmările tutelei. În cazul când sfatul de familie a fost convocat în termen și convine a se lăsa tutela tot asupra mamei, va trebui potrivit art. 348 C. civ. să numească cotutore pe soț și dacă acesta refuză nici mama nu va putea fi tutrice.

Mai multe chestiuni se pot naște: Mama care a refuzat tutela înăuntrul termenului de patru

zeci de zile, mai poate deveni tutrice și în cazul acesta tutela ei va fi tot legală sau dativă? Va fi obligată la darea compturilor sau nu?

Altă chestiune: Mama trecând în a doua căsătorie are grija să convoace înainte sfatul de familie și acesta decide să lase tutela tot asupra ei numind cotutore pe soț, tutela aceasta va fi legală sau dativă? Va fi obligată tutricea la darea compturilor sau nu?

A treia ipotesă: Sfatul de familie convocat în termen numește un alt epitrop, fie pentru că soțul nu primește sarcina de cotutore, fie pentru alte motive. Va putea fi realeasă mama la moartea soțului, sau chiar în timpul conviețuirii și care va fi natura epitropiei în ambele cazuri?

În sfârșit ultima ipotesă: Mama nu convoacă înainte de căsătorie sfatul de familie, în cazul acesta pierde de drept tutela. Va putea fi totuși aleasă de sfatul de familie și care va fi caracterul tutelei?

Iată diverse chestiuni cari vin des în practica judecătorească și cari nu sunt fără interes nici din punctul de vedere practic, acela al unei bune administrațiuni a averii minorilor, nici din punctul de vedere al principiilor de drept.

Să le discutăm pe fie-care în parte. Textele nu ne dau formule exprese pentru soluțiunile ipoteselor puse. Ne vom referi la principiile generate de drept, la logică și la discuțiile doctrinei.

Am văzut că potrivit art. 344 C. civ. la moartea tatălui, tutela revine de drept mamei. În Codul Caragea (P. III, cap. 21, art. 12 și 13) unde se vorbește de epitropia mamei, era nelămurită chestiunea, dacă epitropia se cuvine de drept mamei, sau dacă trebuie să fie rânduită de autoritatea judecătorească. Chestiunea a fost rezolvată prin ofisul domnesc No. 1590 din 28 Noembrie 1850 în urma unui raport al departamentului dreptății și conform părerii acestuia și anume ca: «mama să se socotească ca împusă de prăvilă epitropă a copiilor, fără să mai aibă trebuință de intervenirea judecătorească ».

În Codul Calimach art. 266 nu dă epitropia mamei, de cât dacă tatăl nu a rânduit alt e-

pitrop și în cazul acesta numai dacă nu trăește bunul despre tată (1).

În Codul actual mama are de drept tutela însă potrivit art. 346 ca și la Romani o poate refuza și se admite în general, fără să aibă nevoie să dea vre-un motiv, după cum se poate admite după ce a acceptat, dacă se găsește în vre-unul din casurile de scusă prevăzute de lege și în cazul acesta e loc la înființarea unei tutele dative. Iată însă că tutorul dativ este destituit sau moare, va putea mama să fie realeasă tutrice?

De sigur că da, de oare-ce art. 386 C. civil spune, că numai cei destituiți sau excluși,—în afară de incapacitățile prevăzute în textele anterioare,—nu mai pot figura ca membri în sfatul de familie și *a fortiori* ca tutori și cum «Le principe général des tutelles légitimes étant qu'une tutelle de cette classe ne peut jamais succéder a une tutelle dative....» (2) și tutela mamei în cazul acesta va fi dativă (3).

Fi-va însă obligată mama la darea conturilor?

Credem că nu, de oare-ce chestiunea dăreii socotelilor nu e legată în dreptul nostru de caracterul legal sau dativ al tutelei, ci de perderea sau păstrarea usufructului legal, spre deosebire de dreptul frances, unde tatăl sau mama, nu sunt obligați la darea socotelilor nici chiar când perd usufructul legal. Cum însă mama prin refuzul tutelei nu a pierdut usufructul și nici atribuțiile puterii părintești, dreptul de educațiune, de corecțiune etc. se înțelege că darea conturilor ar fi inutilă, căci ar însemna să le facă sie-și, care poate întrebuița cum vrea veniturile averii minorilor.

Să trecem la altă ipotesă. Mama care a acceptat tutela legală după moartea soțului, trece în a doua căsătorie și nu are grija să convoace mai înainte sfatul de familie; iar în lipsa acestei formalități potrivit art. 347 C. civ. ea perde tutela *ipso jure*, rămânând răspunzătoare cu soțul de urmările tutelei deținută ilegal. În acest caz de asemenea e loc la înființarea unei tutele dative. În urma morței însă, sau a destituirii epitropului dativ, în puterea aceleiași argumentări ca la prima ipotesă, mama va putea recăpăta tutela, dacă soțul acceptă a fi cotutore, ambii însă vor fi epitropi dativi. Și de oare-ce mama a pierdut prin căsătorie usufructul legal, vor fi obligați să dea socoteli.

Aceiași soluție când mama va fi realeasă după moartea celui al doilea soț, căci nu se poate admite că ea a recăpătat usufructul legal, de și această soluțiune e susținută în baza principiului

«*cessante causa cessat effectus*». Noi credem că usufructul legal nu mai renaște, căci art. 340 C. civ. zice . . . «mama nu va mai avea acest drept . . .» fără nici-o distincțiune (4) deci epitropia mamei va fi dativă cu toate regulele ei.

Mama însă are grija ca înainte de căsătorie să convoace sfatul de familie, care sau hotărăște să treacă tutela altuia,—fie pentru că soțul nu primește a fi cotutore, fie pentru alt motiv și atunci e loc la o tutelă dativă, putând însă fi realeasă mama ca și în cazul neconvocării sfatului de familie și în aceleași condiții, — sau lasă tutela mamei și soțul ca cotutore.

În cazul din urmă, tutela mamei e legală sau dativă? Părerile doctrinei sunt împărțite. Boileux (5) crede că această tutelă e legală și bărbatul care necesarmente e cotutore, e un cotutore legal, iar toate actele fie de dispoziție, fie de administrație, nu pot fi făcute de cât de amândoi, după cum răspunderea e a amândorora. Mourlon (6) spune: «La mère qui se remarie sans convoquer le conseil de famille pour délibérer sur la question de savoir si elle restera ou non tutrice perd de plein droit sa tutelle, ce qui donne ouverture à la tutelle dative». *Per a contrario*, când a convocat sfatul de familie și a menținut-o, tutela ei e legală.

De asemenea Marcadé (7) « . . . si la mère a convoqué le conseil de famille et que celui-ci l'ait maintenue dans sa tutelle légitime, rien n'est changé à sa position, sauf qu'elle aura son second mari pour cotuteur . . . » deci e vorba de menținerea în tutela legală, că nimic nu se schimbă în situațiunea sa, de cât că are pe soț drept cotutore.

Aubry et Rau (8) afirmă că în acest caz tutela mamei e dativă. De asemenea Laurent (9) la pagina 498 spune: «Consiliul de familie poate să mențină pe mamă în tutelă. În acest caz tutela mamei schimbă natura, nu mai e legală, căci nu mai deține dreptul ei de la lege, ci de la deliberările sfatului de familie. Tutela devine deci dativă» și mai departe la pag. 519 a aceluiași volum, vorbind de casurile, când are loc înființarea tutelei dative, enumără 7 ipotese iar la punctul 5 spune:

«Când văduva care se remărită nu convoacă sfatul de familie, sau când nu e menținută în tutelă».

Deci, — același argument *per a contrario*, — când convoacă sfatul de familie și e menținută, tutela ei nu mai e dativă ci tot legală. O contracizie la 20 de pagini.

(1) D. Alexandresco, op. cit., pag. 51.

(2) Boileux, v. II, pag. 315.

(3) V. I, pag. 545.

(4) V. II, pag. 196.

(5) V. I, pag. 406—408.

(6) Vol. IV.

(1) Vezi și D. Alexandresco, V. II, P. II, pag. 64.

(2) Marcadé, V. II, pag. 196.

(3) Fuzier Hermann, V. I, Liv. I, Tit. X, pag. 497.

Modesta noastră părere e, că această epitropie e legală, căci art. 347 C. civ. nu spune, că mama în cazul când convoacă sfatul de familie și i lasă ei tutela, va fi numită, cum spune în art. 348 când e vorba de trecerea tutelei altei persoane, în care cas necontestat e vorba de o tutelă dativă, căci numai acestea se numesc și cele testamentare, ci zice, că va trebui să hotărască dacă să i-se lase tutela, se înțelege tot ceea pe care o avea «... si la tutelle lui doit être conservée» cum se exprimă textul frances. Deci e vorba de tutela legală, a cărei natură sfatul de familie nu o poate schimba în contra voinței legii, ridicându și puterile deasupra puterilor legii. Căci nu se poate spune, că sfatul de familie care poate mai mult poate și mai puțin, el care poate lua mamei tutela, îi poate impune și restricții, el poate foarte bine să i ridice tutela, dar nu i poate modifica puterile, cari derivă din lege. Faptul că e și un cotutore, tot nu-i schimbă caracterul, căci nu el dă caracterul tutelei, el este necesar impus de tutela femeii și e cunoscuta vechea maximă :

«Qui épouse la femme, épouse la tutelle» și de sigur el se căsătorește cu epitropia ca și cu femea, așa cum le este natura, nu cum ar vroi să le-o refacă sfatul de familie.

Intru cât însă mama a pierdut usufructul legal, se înțelege că darea compturilor e necesară și nu mai pentru că pierde usufructul e necesară darea socotelilor, nu pentru prezența cotutorelui, care e tot legal și a cărui administrațiune nu poate fi periculoasă, el neputând face singur, ca și femea, nici acte de administrație și care mai e și supus prin darea socotelilor, la controlul sfatului de familie și expuși ambii a fi scoși când administrațiunea lor ar fi găsită neregulată, cu consecința răspunderii ca ori-ce epitrop ce n'are usufructul legal.

Când soțul moare după ce mai înainte s'a despărțit de femea lui, tutela mamei va fi tot legală, va fi supusă însă la darea compturilor numai dacă divorțul s'a pronunțat în contra ei, căci numai atunci potrivit art. 340 C. civ. pierde usufructul legal. De asemenea dacă mama despărțită s'a remăritat și soțul de al doilea moare înaintea celui dintâi, tutela ei asupra copiilor din prima căsătorie, căci de aceștia ne ocupăm, va fi legală, dar va da socoteli, căci prin remăritare a pierdut folosința legală pentru tot-deauna, o va avea însă pentru copii din a doua căsătorie.

Dar dacă mama despărțită de soț se remărită și în timpul căsătoriei a doua, moare primul soț cu care a avut copii? (credem cu D-l Alexandrescu că în cazul acesta, mama va fi obligată să convoace sfatul de familie. Dar dacă sfatul de familie lasă tutela asupra ei și soțului care e natura tutelei? Părerea noastră e că aceeași soluție

se impune ca și în cazul când se remărită după moartea soțului.

Ubi eadem ratio ibi idem jus. Mama cum am spus va trebui să convoace sfatul de familie și în cas când acesta lasă tutela asupra ei, va fi o tutelă, legală și un cotutore legal, cu pierderea usufructului se înțelege și sfatul de familie nu va putea hotări asupra altui epitrop înainte de a se fi ocupat de chestiunea dacă trebuie să i se lase epitropia, al cărei drept derivă din lege pentru mamă din momentul morții soțului și din care drept nu poate fi decăzută fără text formal. Termenul în care mama va trebui să convoace sfatul de familie, prin analogie credem că e același de patruzeci de zile de la moartea soțului în care poate face și declarație de renunțare.

Dacă însă în acest interval mama fără să convoace sfatul de familie, face acte de tutrice, atunci ea pierde de drept tutela; ca și la căsătoria după moartea soțului, va putea fi realesă însă ca tutrice dativă. Administrațiunea ei în acest interval și răspunderea va fi împreună cu a soțului care i urmează în tot-deauna cea a unor garanți de afaceri.

Acestea ni-se par soluțiunile cele mai conforme principiilor, pentru variatele chestiuni ce se pot presenta cu privire la tutela mamei.

Bărlad, 1904 Decembrie 1

G. Orănescu
Magistrat

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 26 Aprilie 1904

Președenția D-lui T. POPESCU-CUDALBU, Președinte

Locotenent D. Pavelescu-Sturza cu I. L. Samuel

Sentiința comercială No. 464

Revisuire. — Cerere. — Termen. — De fiind curge acest termen — (Art. 291 și 297 Pr. civ.).

Revisuire. — Prescripție. — Prescripția termenului. — Formalitățile ce trebuie să îndeplinească partea câștigătoare a hotărârii pentru a obține prescripția termenului. — Comunicare. — Dovada comunicării. — Cine trebuie să o facă. — (Art. 297 Pr. civ.).

Neretroactivitatea legilor. — Legi de procedură. — Când au efect retroactiv. — Revisuire. — Consiliu judiciar. — Cerere de revisuire pentru cei puși sub consiliu judiciar prevăzută numai de procedura nouă. — Hotărâri date sub procedura veche. — (Art. 291 Codul pr. civilă).

Consiliu judiciar. — Publicarea hotărârii. — Dacă trebuie publicată în întregime sau în extract. — (Art. 447 și 448 Cod civil).

Hotărâri. — Coprinsul cuvântului «hotărâre». — Dispositiv. — Considerante.

1. Termenul de două luni în care persoanele prevăzute în articolul 291 din Pr. civilă pot cere revisuirea este de două luni, și acest termen curge de la data hotărârii rămasă definitivă.

2. Partea câștigătoare a hotărârii, pentru a

obține prescripțiunea termenului în care revisuirea se poate cere, trebuie a face o comunicare specială a hotărîreii rămasă definitivă, iar lipsa acestei comunicări lasă liber esercițiul acțiunii în revisuire.

Dovada acestei comunicări trebuie făcută de partea ce are dreptul a opune prescripția la esercițiul acțiunii în revisuire în termenul prevăzut de lege.

3. Legile de procedură civilă, cînd regulamentează situațiuni ce interesează ordinea publică, au efect retroactiv, însă caracterul retroactivității unor asemenea dispozițiuni se circumscrie și nu coprinde în sfera lor drepturile dobîndite care au intrat deja în patrimoniul părților. Pentru ca o lege nouă de procedură să modifice situațiuni create și rămase definitive cu paza și îndeplinirea formelor cerute de legea veche, trebuie să coprinde dispozițiuni exprese în acest sens.

Ast-fel revisuirea pentru cei puși sub un consiliu judiciar fiind prevăzută și admisă numai de Procedura civilă cea nouă, pusă în aplicare la 1 Septembrie 1900, hotărîrea obținută înainte de această dată contra unei persoane pusă sub consiliu judiciar, și comunicată părții condamnate, care a lăsat să treacă toate termenele de reformarea ei pe căile admise la pronunțarea ei, căi între cari nu exista și dreptul de revisuire, acea hotărîre a rămas definitivă, și deci partea condamnată nu poate cere reformarea ei pe calea revisuirei sub imperiul noului Cod de procedură civilă, intru cât drepturile consfințite prin acea hotărîre au rămas definitive intrînd în patrimoniul activ al cîștigătorului sentinței.

În asemenea cas cererea de revisuire este neadmisibilă.

4. Cuvîntul «Hotărîre» coprinde nu numai dispozițiunea, resumatul executoriu al decisiunilor judecătorești, ci și considerentele care sunt partea explicativă a dispozițiunii.

5. În civil, legiuitorul, cînd a voit ca hotărîrile judecătorești să fie publicate, a încuviințat două feluri de publicațiune: în întregime, sau în extract, potrivit importanței ce a dat naturei acelor hotărîri cu privire la înștiințarea terților.

Ast-fel, Codul civil, prin art. 447, prescriind formal publicarea hotărîreii de punere sub consiliu judiciar în scopul de a aduce la cunoștința terților schimbarea, din punctul de vedere legal, a capacității persoanei pusă sub consiliu judiciar, intențiunea legiuitorului a fost ca hotărîrea să se publice în întregime nu în extract, pentru ca terții să știe nu numai măsura finală luată de tribunal, dar și considerațiunile ce au justificat punerea sub consiliu judiciar care de o potrivă ca și dis-

pozițiunea interesează pe terții în relațiuni de afaceri cu persoana declarată incapabilă.

Această formalitate a publicațiunii fiind esențială, neîndeplinirea ei în mod virtual atrage și face inoperantă hotărîrea de punere sub consiliu judiciar.

S'a ascultat d-nii avocați Filip Gesticone și Macri din partea reclamantului, Locotenent D. Pavelescu-Sturza; și d-nul B. Cernea din partea pîrșitului I. L. Samuel.

Tribunalul,

Avînd în vedere cererea de revisuire a sentinței No. 1277/98 a acestui tribunal, făcută de d-l L-t Dimitrie Pavelescu-Sturza prin procuratorul său d-l Filip Gesticone cu petițiunea înreg. la No. 5799/904 contra lui S. Leon reprezentat prin cesionarul său I. L. Samuel;

Avînd în vedere susținerile părților:

Avînd în vedere că reclamantul își întemeiază cererea de revisuire pe faptul că d-sa în procesul ce i s'a făcut de S. Leon, în ziua de 9 Iunie 1898, epocă cînd s'a pronunțat sentința arătată mai sus, n'a fost de loc apărât de consiliul său judiciar;

Avînd în vedere că din actele prezentate de părți se constată că d-l Dimitrie Pavelescu-Sturza, prin sentința No. 524 din 1896 a Trib. Ilfov, secț. I, a fost pus sub consiliu judiciar, numîndu-se pîrintele său adoptator Grigore M. Sturza consiliu judiciar, remînd în această condițiune pînă în ziua de 14 Iunie 1903, cînd, prin sentința No. 467, același tribunal i-a ridicat starea de sub consiliu judiciar;

Avînd în vedere că d-l Dimitrie Pavelescu-Sturza s'a obligat prin cambia emisă de d-sa la 15 August 1896, cu scadența la 15 Februarie 1898, a plăti lui M. Mărculescu suma de 17000 lei, cambie transmisă prin gir lui S. Leon, care chemînd în judecată pe reclamantul de astăzi, a obținut sentința No. 127 din 9 Iunie 1898 cu obligațiune pentru d-l Dimitrie Pavelescu-Sturza, a plăti suma reclamată în valoare de 17000 lei, sentință rămasă definitivă prin neapelare în termen;

Avînd în vedere că din cuprinsul acestei sentințe rezultă că d-l Dimitrie Pavelescu-Sturza în ziua de 9 Iunie 1898, data sentinței, nu s'a prezentat nici d-sa și nici consiliu său judiciar, ast-fel că nu a fost apărât în procesul ce i s'a făcut de S. Leon;

Avînd în vedere că de și sentința este dată față de S. Leon, însă acesta prin actul de cesiune autentificat de tribunalul Notariat Ilfov, a transmis toate drepturile sale ce decurg din sentința menționată mai sus, lui I. L. Samuel, care a notificat cesiunea debitorului Dimitrie Pavelescu-Sturza, ast-fel că astăzi instanța este legală față de I. L. Samuel în calitate de cesionar;

Avînd în vedere că reclamantul Dimitrie Pavelescu-Sturza își întemeiază în drept cererea de revisuire pe disp. art. 201 Pr. civ. în virtutea căruia persoanele puse sub consiliu judiciar, cînd n'au fost apărute, pot cere revisuirea sentinței prin care sunt condamnate;

Avînd în vedere că intimatul opune în primul loc, neadmisibilitatea revisuirei, ca făcută peste termen;

Considerînd că persoanele enumerate în art. 291 Pr. civ. acordîndu-li-se favoarea de a usa de calea revisuirei în anumite cazuri, legea prin art. 297 Pr. civ. a determinat timpul în lăuntru cărui pot exercita acțiunea în revisuire și sa fixat la două luni, curgînd de la data comunicării hotărîreii rămasă definitivă;

Considerînd că din termenii art. 297 rezultă că partea cîștigătoare a hotărîreii pentru a obține prescripțiunea termenului în care revisuirea se poate cere, trebuie a face o comunicare specială a hotărîreii rămasă definitivă;

Considerînd că lipsa acestei comunicări, lasă liber esercițiul acțiunii în revisuire;

Considerînd că dovada comunicării trebuind a fi fă-

cută de partea ce are dreptul a opune prescripția la exercițiul acțiunii în termenul prevăzut de lege, în speța de intimat,—iar nu de reclamant;—că de intimatul I. Samuel dovada comunicării hotărârii definitive nefiind făcută, urmează ca cererea de reevaluare să fie considerată ca intentată în termen, în hipotesea că reclamantul are dreptul de a usa de această cale de reformare;

Având în vedere că intimatul opune că reclamantul n'are dreptul a usa de calea reevaluării;

Considerând că această măsură de protecție a intereselor incapabilului, pus sub consiliul judiciar a fost introdusă de legiuitor în 1900, epocă cu mult posterioară aceleia când s'a dat sentința atacată pe cale de reevaluare;

Că cestiunea pusă în discuție este dacă dispozițiunea art. 291 pr. civ. este cu efect retroactiv supunând retroactivărilor chiar hotărârile judecătorești pronunțate și rămase definitive sub imperiul legii acelei care nu admitea reevaluarea;

Considerând că legile de procedură civilă mai cu seamă când reglementează situațiuni ce interesează ordinea publică, au efect retroactiv;

Considerând însă că caracterul retroactivității unor asemenea dispozițiuni se circumscrie necoprinzând în sfera lor drepturile dobândite care au intrat deja în patrimoniul părților;

Că pentru ca o lege nouă de procedură să modifice situațiuni create și rămase definitive cu paza și îndeplinirea formelor cerute de legea veche, trebuie a cuprinde dispozițiuni exprese în acest sens;

Considerând că sentința No. 1277/98 atacată azi pe cale de reevaluare, conform procedurii vechi, a fost comunicată părții condamnate încă de la 25 Septembrie 1898, expirând termenele de reformarea ei prin căile admise la pronunțarea ei;

Că partea câștigătoare, socotit de la data definitivității sentinței din 25 Noembrie 1898, nefiind obligată a mai face vre-un act necesar, fie dobândirii, fie conservării dreptului ce i da sentința No. 1277/98, cum și partea condamnată, la acea epocă neusind de căile de reformare ce legea atunci i le punea la dispoziție, și între cari dreptul de reevaluare nu exista,—urmează că drepturile consacrate prin sentința atacată cu reevaluare, au rămas definitive intrând în patrimoniul activ al câștigătorului sentinței;

Că a se admite contrarul este a se crea cea mai completă nesiguranță a stabilității drepturilor dobândite, situațiune care interesează ordinea publică în aceeași măsură ca și interesele incapabililor;

Că prin urmare sfera de aplicațiune a dispozițiunii art. 291 Pr. civ. privitoare pe persoanele puse sub consiliu judiciar cuprinzând numai drepturile născute posterior legii din 1900, iar nu și celor cu o dată anterioară, urmează ca consecința în speță că cererea de reevaluare făcută de d-l D. Pavelescu Sturdza este neadmisibilă;

Având în vedere că intimatul cere a se respinge acțiunea de reevaluare și pe motivul că sentința No. 524 din 1896, de punere sub consiliu judiciar a reclamantului, nefiind publicată în întregime conform art. 447 C. civ. ea nu produce nici un efect față de terțil, între care e și intimatul, și deci din acest punct de vedere reclamantul nu poate fi considerat valabil pus sub consiliu judiciar;

Având în vedere că legea prin art. 447 a prescripție formal publicarea hotărârii de punere sub consiliu judiciar în scopul de a aduce la cunoștința terțiilor schimbarea, din punctul de vedere legal, a capacității persoanei pusă sub consiliu judiciar;

Considerând că cuvântul hotărâre cuprinde nu numai dispozițiunea, resumatul executoriu al deciziunilor judecătorești, ci și considerentele care sunt partea explicativă a dispozițiunii;

Considerând că în civil legiuitorul când a voit ca hotărârile judecătorești să fie publicate, a încuviințat

două feluri de publicațiune, anume în întregime sau în extract, potrivit importanței ce a dat naturii acelor hotărâri cu privire la înștiințarea terțiilor;

Considerând că prin art. 447 C. civ. se cere publicațiunea hotărârii, fie ea a tribunalului, fie a curții de apel, idee pe care o urmăresce și în articolul următor 448 unde întrebunțează aceiași expresiune: *hotărâre*;

Considerând că din termenii întrebunțați în aceste două texte de lege și repetați la fel, rezultă că intențiunea legiuitorului, când a ordonat publicitatea în cazul arătat mai sus, a fost ca terții să scie nu numai măsura finală luată de tribunal, dar și considerațiunile ce au justificat punerea sub consiliu judiciar, care de o potrivă ca și dispozițiunea interesează pe terții în relațiuni de afaceri cu persoana declarată incapabilă;

Considerând că legea în casurile în care a găsit că o înștiințare resumativă a hotărârilor judecătorești este suficientă pentru ocrotirea intereselor terțiilor, a usat de această cale dispunând formal a se publica hotărârea în extract, procedură aplicată hotărârilor de separațiune de patrimoniu între soți (art. 632 pr. civ.);

Considerând că sentința No. 524/96 de punere sub consiliu judiciar a d-lui D. Pavelescu Sturdza a fost publicată în Monitorul Oficial No. 181 din 15 Noembrie 1896 numai în extract, iar nu în întregime cum ordonă art. 447 C. civ.;

Având în vedere că această formalitate a publicațiunii fiind esențială, neîndeplinirea ei în mod virtual atrage și face inoperantă hotărârea de punere sub consiliu judiciar a d-lui D. Pavelescu Sturdza față de intimat;

Având în vedere că prin concluziunile scrise partea reclamantă mai invoacă ca motiv de reevaluare și dispozițiunile art. 288, al. II Pr. civ.;

Considerând că acest motiv, nefiind fost discutat de părți în ziua când au avut loc desbaterile orale, urmează a se considera ca neavenit;

Că așa fiind cererea de reevaluare este neadmisibilă și cătă a fi respinsă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte Cudalbu, tribunalul, respinge cererea de reevaluare etc. etc.

(ss) Cudalbu, J. Ionescu-Dolj.

TRIBUNALUL ARGHEȘ

Audiența de la 20 Octombrie

Dragna I. Popescu, (apel)

Jurnal No. 9725

Revendicare. — Mai mulți părâți. — Este facultativă dispozițiunea al. II de sub art. 68 Pr. civ.—Se poate divide și obiectul acțiunii. — Același act de cumpărătoare. — (Art. 68 Pr. civ.).

Intr'o acțiune în revendicare, este la facultatea reclamantului de a chema pe toți posesorii imobilului printr'una și aceeași acțiune pentru tot, sau să cheme pe fie-care în parte prin acțiuni deosebite, pentru partea sa, deși toți părâții posedă în virtutea aceluiași act de cumpărătoare.

Tribunalul deliberând, și

Având în vedere că din actele aflate în dosarul cauzei rezultă că partea intimată la prima instanță a chemat în judecată pe apelantă revendicând suma de 5 stânjeni de moșie dintr'un trup de 20 stânjeni cumpărați de la Gheorghe Popa Nicula cu actul autentificat de Tribunalul Argeș la No. 3338 din 18 Octombrie 1872 iar din lucrările aflate în dosarele No. 3751, 3749, 3753/903, rezultă că asemenea acțiuni a făcut și altor persoane pentru anume porțiuni din același trup de moșie și în baza aceluiași act de cumpărătoare;

Având în vedere că apelanta cere ca toate aceste acțiuni să fie întrunite într'una și aceeași acțiune pentru a nu se schimba competența, ratione materie valoarea

întregi moșii ce se revendică excedând competența judeului de ocol;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 68 din Pr. c.; rezultă că într-o acțiune pot figura mai mulți părâți sau mai mulți reclamânți între care există același raport juridic;

Că prin urmare, legiuitorul prin această dispozițiune n'a căutat de cât a creea o favoare pentru partea care voește a usa de ea, cu singura restricțiune de a nu se aduce o poprire intereselor de ordine publică;

Că din momentul ce aceste interese sociale nu sunt atinse, liber e reclamantul a chema în judecată pe mai mulți părâți, între care există același raport juridic, ca și mai mulți reclamânți de a chema în judecată un singur părât;

Considerând că în speța reclamantul de la prima instanță făcând acțiune în parte fie-cărui părât și pentru anume porțiune din întreg imobilul, prin aceasta el nu a făcut de cât de a beneficia de dispozițiunile ce i acordă legea. Că numai în cazul când ar fi chemat în judecată pe fie-care părât pentru totalitatea imobilului ar fi călcat regulile de competență, întru cât valoarea obiectului de revendicat excede competența judecătorilor de ocol, pe când fie-ce parcelă în parte ce se va revendica de la fie-care nu excede competența judecătorului;

Că prin urmare incidentul ridicat de apelantă găsindu-se ne fondat urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge ca ne fondat incidentul ridicat de apelantă.

(ss) N. Dumitrescu; St. Martinescu.

p. Greffier (s) A. Gavrilesco

Observație. — Speța judecată de tribunal ca instanță de apel era următoarea: Un trup de 20 stânjeni de moșie a fost cumpărat de mai multe persoane cu același act de vânzare. Acest pământ se revendică mai târziu și reclamantul revendicant în loc să cheme pe toți cumpărătorii prevăzuți în actul de cumpărătoare printr'una și aceeași acțiune, cheamă separat pe fie-care prin acțiune deosebită nu pentru tot, ci pentru porțiunii din totalul pământ.

Înainte tribunalului se ridică cestiunea dacă aceste toate acțiuni nu trebuia reunite, pentru că în urmă să se stabilească competența? Cu alte vorbe dacă se poate ca partea reclamantă să și dividă pretențiunile în așa fel în cât să determine competența tribunalelor după voința sa? Cestiunea așa pusă, fără îndoială că nu se poate tranșa de cât în sens negativ. Cel care reclamă un lucru înainte justiției nu poate să și dividă pretențiunea sa ast-fel în cât să schimbe competența tribunalelor.

Așa de exemplu: am să iau o sumă de 5000 lei constatată cu una și aceeași creanță, nu pot divide cererea mea în patru sau cinci părți pentru a mă adresa judecătorului de ocol în loc să mă adresez la tribunal. Tot ast-fel, am să revendic un imobil de o valoare ce excede competența judecătorului de ocol. Nu pot să divid pretenția mea în atâtea porțiuni în cât să fac ca cererea să fie de competența judecătorului de ocol.

Dar, iată un imobil stăpânit în indiviziune de

mai multe persoane. Vreau să revendic acel imobil. Putea-voi oare, să chem în judecată prin acțiuni separate pe fie-care din posesori pentru partea ce i s'ar cuveni lui? De sigur nu; căci din două una: sau pretind numai partea unuia dintre co-posesori și atunci fără dificultate chem numai pe acesta în instanță, sau revendic întreg imobilul și în asemenea caz, trebuie să îndreptez acțiunea contra tuturor coposesorilor. Acum, se poate întâmpla să nu cunosc pe toți coposesorii; aceasta este o altă cestiune. Ceea-ce este cert însă, e faptul că n'ași putea eu reclamantul diviza imobilul în mai multe părți pentru a face mai multe acțiuni a căror valoare să sustragă pe părți dinaintea judecătorilor lor naturali, dinaintea tribunalului.

Se poate întâmpla însă un alt caz ca în speța judecată de tribunal: Imobilul se cumpără prin același act de mai multe persoane, însă fie-care pentru o parte. Se revendică acel imobil; dar reclamantul, în loc să facă o acțiune în revindicare pentru tot, chemând într-o singură acțiune pe toți cumpărătorii, face atâtea acțiuni, câți cumpărători sunt, pentru partea fie-cărui și atunci în loc ca afacerea să se judece de tribunal, se judecă de către judecătorul de ocol.

Cestiune: Putea reclamantul să facă acest lucru? Și ce trebuia să facă judecată, când i s'a atras atenția, contestându-se dreptul reclamantului de a divide acțiunea? Tribunalul în speța reprodușă mai sus, s'a pronunțat afirmativ. Cu alte vorbe, dă drept reclamantului de a divide acțiunea sa în atâtea părți câți co-posesori sunt; și fundamentul juridic al părerei sale este dispoziția art. 68 din Pr. civ., care—zice tribunalul—lasă la facultatea părților ca atunci când au a chema în judecată pe mai multe persoane între cari există o legătură de interes cu privire la pricină și obligația lor stă pe același temei juridic sau de fapt, să le cheme pe toate aceste persoane printr'o singură acțiune sau pe fie-care în parte prin acțiune deosebită. (Art. 68).

Cred că tribunalul dă o greșită interpretare art. 68 din Pr. civ. decizând ast-fel.

În adevăr, să examinăm puțin acest articol și să vedem care poate fi înțelesul său.

Și mai întâiu ce zice acest art. 68?

«*Mai multe persoane, pot fi împreună reclamante, sau împreună părâte, când este între ele o legătură de interes cu privire la pricină, și când dreptul sau obligația lor stă pe același temei juridic sau de fapt.*»

Spune oare acest articol că pot să divid obiectul acțiunii în atâtea părți câți părâți sunt? De sigur nu. Obiectul acțiunii rămâne același, dar dacă sunt mai mulți părâți, pot să-i chem pe

toți în aceeași acțiune; adică, în loc să fac atâtea acțiuni câți părți sunt, cerând de la fie-care același obiect, și riscând a avea hotărâri contrazicătoare, legiuitorul de la 1900 'mă permite să fac o singură acțiune în care să coprind pe toți părții și cu modul acesta, întrebuițez o singură taxă de timbru și evit și hotărâri contrazicătoare. (1)

Va să zică inovația coprinsă în acest articol este o pură cestiune de administrație a justiției și de fiscalitate, sau mai bine, o înlesnire pentru impricinații din punctul de vedere al judecății și din punctul de vedere al taxelor de timbru ce trebuiesc să plătească.

Așa se exprimă și expunerea de motive cu care legiuitorul însoțește noua lege de procedură: *Această dispoziție pe lângă că înlesnesce mult judecățile, dar mai are importanța că înlătură posibilitatea a două sau mai multe hotărâri contrazicătoare.* (2).

De la acest drept acordat de noul legiuitor, de a putea chema pe mai multe persoane în judecată prin una și aceeași acțiune, când sunt legate prin aceeași obligație sau e o legătură de interes între ele și judecată, și până a da drept cui-va să dividă *obiectul acțiunii*, cum decide tribunalul, trebuie să recunoaștem că este foarte departe. Pe când în dispozițiunea coprinsă în art. 68, nu este după cum am arătat de cât-o înlesnire adusă de legiuitor impricinațiilor, punând în concordanță legea timbrului cu legea de procedură, ceia-ce decide tribunalul este o cestiune de principiu. Prin dreptul ce acordă părților Tribunalul, se atinge principiul de competență a tribunalelor, care nu s'ar mai putea determina după valoarea obiectului ce se reclamă, sau a celei arătate în cerere, ci ar fi la bunul plac al reclamantului, fapt care ar fi în contrazicere cu dispozițiunile referitoare la competență (Art. 56 și 108) și la conexitate. (Art. 110).

Și pentru a învedera mai bine acest lucru, să concretisăm cu câte va exemple:

Am să iaș 3000 lei cu un înscris. Nu pot să divid creanța mea în două, pentru a face două acțiuni înainte de ocol, și aceasta pentru bunul cuvint, că judecătorul va avea să judece o creanță a cărei valoare excede competența sa. Dar, mi s'a plătit 1500 lei și cer restul. Într'un asemenea caz, fără discuție, mă pot adresa judecătorului de ocol.

Alt exemplu: Revendic un imobil, de la două persoane. Sunt liber să declar în cererea mea o valoare inferioară a 1500 lei și dacă nu se con-

testă această valoare, nimic nu împedică pe judecătorul de ocol la care m'am adresat, de a judeca pricina; dar dacă s'a contestat valoarea și s'a constatat că imobilul valorează mai mult de 1500 lei, judecătorul nu mai poate judeca; iar eu nu pot spune că'mă reduc acțiunea numai la unul din coproprietari pentru partea lui care nu excede competența judecătorului și că intentez o altă acțiune celui-l'alt coproprietar pentru partea cea-l'altă, pentru că și în primul caz și în cel d'al duoilea judecătorul va avea să judece asupra unui act care întrece competența sa.

Dar, am o creanță garantată de un terț. Am dreptul să chem în judecată și pe debitor și pe garant, sau pe fie-care în parte. Sau, am o creanță în contra mai multor moștenitori, ori a mai multor obligați solidar. Pot chema pe toți moștenitorii printr'o acțiune sau pe fie-care în parte pentru partea lui proporțională; ori pot chema pe toți obligații solidari sau numai pe unul din ei pentru tot.

Acesta este înțelesul art. 68 din Procedura civilă și prin urmare rău tribunalul admite că într'o acțiune în revendicare se poate divide obiectul acțiunii în atâtea părți câți poseseri sunt. Pot chema pe toți posesorii într'o acțiune, cum ei toți mă pot chema pe mine, dar nici odată nu pot divide obiectul după numărul lor. Există facultate de a chema pe mai mulți în judecată prin aceeași acțiune, dar nu și a divide obiectul acțiunii.

I. N. Cesărescu

JUDECĂTORIA OCOLULUI II PLOEȘTI

Audiența de la 20 Decembrie 1904

H. Krauss cu St. Căplescu

Carte de judecată No. 3381

Judecător.—Ajutor.—Recusare.— (Art. 113, 116 și 52 L. J. P., art. 274 și 276 Pr. civ.).

Judecătorul de ocol propus ca martor într'o afacere ce dânsul trebuie s'o judece, urmează să se recuse.

În caz de recusare a judecătorului titular, ajutorul său nu poate să judece acea cauză, ci trebuie trimisă spre judecare la judecătoria cea mai apropiată, afară numai dacă părțile de comun acord ar desemna judecătoria de ocol, la care voiesc să fie trimiși.

S'a ascultat d-l avocat I. D. Popescu din partea părții civile St. Căplescu și pe d-l avocat St. Deme-trescu-junior din partea apelantului H. Krauss;

Judecata,

Asupra opozițiunii de față, făcută de H. Kraus, în contra cărței de judecată penală No. 2922/904, prin care a fost condamnat să plătească 25 lei amendă și să sufere o zi închisoare polițienească pentru faptul că a insultat pe reclamantul Ștef. Căplescu;

Având în vedere cererea de recusare făcută de oponent;

Ascultând susținerile părților, din care se constată în fapt că oponentul H. Craus, a propus ca martori în apărare pe judecătorul și grefierul acestei judecă-

(1) Vezi expunerea de motiy. Cod. adnot. Alex., Ges., Mir., p. XIII.

(2) Idem p. 74.

torii, cum se poate vedea din lista atașată la dosar ;

Având în vedere că deși după art. 113 L. J. P. nu se prevede cazul de recusare al judecătorului de ocol, când este propus ca martor în cesțiunea ce urmează a se judeca, totuși fiind-că acest text nu este limitativ ci enunțativ întru cât coprinsul său este :

Judecătorii de ocol pot fi recușați, iar nu se pronunță, că nu vor putea fi recușați de cât pentru casurile următoare ; de aceia urmează în specia de față, a ne referi la procedura civilă ;

Considerând că după art. 274 și 276 Pr. civ., ori ce judecător va putea fi recuzat dacă a fost martor în aceiaș pricină, și întru cât aceste texte nu sunt contrare art. 113 L. J. P., nu sunt deci abrogate prin ultimul articol 125 al L. J. P. ; așa că, pot fi aplicate în cauză urmând a se admite recuzarea ;

Văzând că după art. 52 L. J. P., ajutorul judecătorului de ocol, îndeplinește funcțiunea de judecător numai în casurile de lipsă și împedecare a acestuia, așa că în specie judecătorul titular, care e judecător unic recusându-se părțile urmează a fi trimise la judecătorul de ocol cel mai apropiat, dacă nu se înțeleg a merge la un alt judecător fapt prevăzut și de art. 116 L. J. P. ;

În definitiv întru cât suntem propuși ca martorii în cauză, iar părțile ne învoindu-se a merge la un anumit judecător, recuzarea urmează a fi admisă, trimițându-se dosarul la judecătorul ocolului I Ploești fiind cea mai apropiată ;

judecător, (s) Gh. St. Demitriu.

Adnotație. — Iată punctele rezolvite atât de original prin cartea de judecată sus reprodusă : a) când judecătorul de ocol e propus ca martor, trebuie să se recuze ; b) în acest caz, procesul nu poate fi judecat de ajutor ; c) art. 274 și 276 Pr. civ. nefiind contrarii art. 113 l. j. pace, nu sunt abrogate de art. 125 din această lege.

Să examinăm fie-care punct în parte.

I. E de principiu că un judecător nu poate fi recuzat de cât pentru motivele strict determinate de lege. Actuala lege a jud. de pace nu prevede însă cazul când judecătorul e propus ca martor. Fi-vom, oare, nevoiți să recurgem la dispozițiunea art. 276, al. 8 Pr. civ. ? Dar acest art. prevede numai cazul când judecătorul a fost martor în proces ; în specie, însă, judecătorul nu fusese încă martor, ci urma să fie. Apoi art. 740 Pr. civ. spune categoric că actuala lege a judecătorilor de pace rămâne în picioare, până la noi dispozițiuni. Așa fiind, art. 276, al. 8 Pr. civ. nu ne poate da soluțiunea problemei venite dinaintea judelei ocolului II din Ploești. Recuzarea, prin urmare, ar fi trebuit înlăturată în cauză, iar judecătorul urma să cheme pe ajutor ca să-l ea depozitiunea, de oare-ce judecătorul nu putea presta jurământul înaintea lui însuș.

Dealtmintrelea, când se fac cercetări locale, judecătorul are dreptul să constate el singur, de visu, unele puncte de fapt necesare în cauză (art. 109 l. j. p.). Cine va putea susține că un atare judecător trebuie recuzat sub cuvânt că a

constatat sau examinat, prin el însuși, starea locurilor ? (1)

Socot, prin urmare, că, în lipsa unui text categoric, judecătorul ocolului II Ploești nu trebuia să se recuze, mai ales că nu i se ceruse acest lucru, cum prevede art. 114 legea jud. pace (2).

II. Chiar admitând că judecătorul a făcut bine că s'a recuzat, încă afacerea nu trebuia trimisă la jud. oc. I Ploești, sub cuvânt că judecătorul de ocol e judecător unic, ceea-ce nu contestă nimenea, de oare-ce art. 52 l. j. p. prevede categoric că în caz de împedecare a judecătorului, e înlocuit prin ajutorul de judecător.

Cum recuzarea e o împedecare legală, necontestat că ajutorul ar fi trebuit să judece procesul (3).

Dacă ar fi să ducem până la sfârșit rezultatul premisei puse de judele ocolului II Ploești, ar trebui să spunem că nici o dată ajutorul nu poate intra în ședință, cât timp judecătorul e prezent. Cine, oare, va împărtăși această soluțiune și interpretare ultra judaică a textului art. 52 legea jud. pace ?

III. Judecătorul ocolului al II-lea Ploești mai spune că art. 125 din legea jud. pace n'a abrogat art. 274 și 276 Pr. civ., pentru că nu sunt contrarii art. 113 l. jud. pace.

Dar să presupunem că menționatele texte din Pr. civ. ar fi contrarii art. 113 din l. jud. pace ; ar urma oare că o lege anterioară poate abroga pe alta posterioară ? Am fi înțeles să ni se vorbească că procedura civilă ar fi abrogat oare-cari texte din legea jud. pace, dar să se susție pozițiunea inversă, ni se pare că comitem nu o ineleantia juris, ci o eroare.

Iată ce am avut de spus asupra acestei cărți de judecată ce, de sigur, nu va forma jurisprudență nici la judecătoria ocolului II Ploești.

Dorohoi, 16 Ianuarie 1905.

Ștefan Scriban

(1) V. *Solir*, Pr. civ., No. 3 de sub art. 278.

(2) V. art. 19, al. 20 și 25 l. Timbr.

(3) Cpr. *Curierul Judiciar*, No. 81/903 cu articolul d-lui G. Ștefănescu.

A apărut **Colecțiunea de legi financiare**, adnotate cu jurisprudența până la zi a Inaltei Curți de casație, lucrare datorită d-lui G. Bădulescu, Grefier la Inalta Curte de casație. Prețul unui exemplar coprinzând 46 coale tipar, este de lei 6 pe hârtie obișnuită și lei 7 pe hârtie velină. *Pentru cele legate în pânză se adaugă lei 1.50, iar în piele elegant și cu numele cumpărătorului lei 2.50.* Comanda se primește la autor și la *Redacția acestui ziar, București, Calea Rahovei 5*, de unde se expediază contra valoare: mandat postal sau ramburs. *Porto privește pe cumpărător.*

Orî-ce cărți de Drept române și străine se pot cumpăra direct de la Biroul redacției *Curierului Judiciar*, București, Calea Rahovei 5.—Cine are de vânzare cărți de drept se va adresa tot acolo spre a obține preț bun.